

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Etenduskunstide õppekava

Tehnilise produtsendi eriala

Eva Maris Küngas

***DRAG-KULTUURIPROJEKTI „SIINPOOL SOOD” ELLUVIIMINE EUROOPA
KULTUURIPALINNA TARTU 2024 RAAMES***

Loov-praktiline lõputöö

Juhendaja: Ele Viskus, MA, etenduskunstide rakendusteooria lektor

Viljandi 2026

Resümee

***Drag*-kultuuriprojekti „Siinpool sood” elluviimine Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 raames**

Käesoleva loov-praktilise lõputöö eesmärk on anda ülevaade *drag*-kultuuriprojekti „Siinpool sood” väljatoomisest produtsendina. Projekti programm leidis aset perioodil jaanuar kuni november 2024, mille jooksul toimus erinevaid töötubasid, *show*'sid ja publikuprogrammi üritusi. Projekt kulmineerus Elina Masingu ning osalejate koosloomel valminud lavastusega, mis esietendus 15. augustil 2024. aastal Tartus Genialistide klubis. Antud projektis oli töö autori vastutada üldine korraldus, rahastamine, logistika ning tehniline produktsioon. Lõputöö analüüsib töö autori osalust antud projektis ning annab ülevaate tema tööd mõjutanud teguritest. Samuti antakse ülevaade *drag*'i olemusest.

Võtmesõnad: *drag*, produtsent, projektipõhine töö, kväärkultuur

Abstract

The Realisation of the Drag Culture Project "Siinpool sood" as a part of the European Capital of Culture Tartu 2024

The aim of the given creative-practical thesis is to give an overview of the realisation of the Drag Culture Project "Siinpool sood" as a producer. The program of this project took place from January to November 2024, during which multiple workshops, shows and public programme events were held. The project culminated in a collaboratively created performance by Elina Masing and the participants, which premiered on the 15th of August 2024 at Genialistide Klubi, Tartu. Within this project, the author of this thesis was responsible for the overall organisation, funding, logistics and technical production. The thesis analyses the author's involvement in the given project and gives an overview of the factors that influenced her work. Also, an overview of the nature of drag is given.

Key words: drag, producer, project based work, queer culture

Sisukord

Sissejuhatus.....	5
1. <i>Drag</i> kui kunstivorm.....	6
1.1. <i>Drag</i> 'i olemus.....	6
1.2. <i>Drag</i> 'i funktsioon.....	7
2. Projektiloome.....	8
2.1. Ülevaade projektist.....	8
2.2. Ideest teostuseni.....	12
2.3 Turundus ja kommunikatsioon ning piletimüük.....	13
2.4. Eelarve ja rahastus.....	14
2.5. Aruandlus ja projekti lõpetamine.....	16
3. Projekti mõjutavate tegurite analüüs.....	17
3.1. Rahastus kui vormiv tegur.....	17
3.2. Töö väiketiimis.....	20
3.3. Töö distantilt.....	21
4. Refleksioon.....	23
Kokkuvõte.....	26
Kasutatud allikad.....	27
Lisa 1. Projekti visuaalid.....	30
Lisa 2. Fotomaterjal.....	33
Lisa 3. Meediakajastus.....	36
Lisa 4. Sündmuste ajakava.....	37

Sissejuhatus

Drag-kultuuriprojekt „Siinpool sood” leidis aset 2024. aastal, projekti eesmärgiks oli anda Eesti alustavatele *drag*-kunstnikele platvorm, millel end arendada. Projekti programm kestis perioodil jaanuar kuni november 2024 ning oli osa Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 põhiprogrammist. Programmi kuulusid töötoad, *show*'d, publikuprogramm ning kogu projekt kulmineerus Elina Masingu ning etendajate koostööl valminud lavastusega, mis esietendus 15. augustil 2024. aastal Genialistide klubi suures saalis.

Antud lõputöö analüüsib minu, töö autori, Eva Maris Küngase osalust ja kogemust „Siinpool sood” projekti töös. Osalesin projekti töös (tehnilise) produtsendina, juhtides koos kaasprodutsendiga kogu projekti tervikut. Minu ülesannete hulka kuulusid, kuid ei piirdunud, rahastustaotluste kirjutamine, eelarvestamine, kokkulepete tegemine, logistika ning tehnilise tiimi koordineerimine, samuti erinevate lepingute koostamine ja allkirjade kogumine ning Eesti Autorite Ühingule (EAÜ) autoriõiguste teemaliste andmete edastamine. Minu osaluse eesmärk oli kooskõlas projekti laiemaga eesmärgiga - pakkuda Eestis tegutsevatele *drag* artistidele platvorm, kus areneda ning tuua *drag* klubikeskkonnast teatrilavale.

Käesoleva loov-praktilise lõputöö eesmärk on anda ülevaade produtsenditöö erinevatest tahkudest ning erinevate väliste faktorite mõjust produtsendi tegevusele ja kogu projektile tervikuna. Töö esimeses osas defineerin *drag*'i olemust ja funktsiooni, kasutades Judith Butleri (1990) ja Jose Esteban Munoz (1999) teoseid, mis analüüsivad *drag*'i ja laiemalt kväärkunstide olemust. Nende teoste kaudu analüüsin enda teekonda *drag*'i mõistmisel ning defineerin antud kunstivormi nii, nagu minu jaoks projekti jooksul ilmsiks sai. Lõputöö teises osas annan ülevaate projektitiimist, programmist ning erinevatest etappidest; kolmandas osas analüüsin projekti mõjutanud tegureid. Minu jaoks osutusid projekti jooksul kõige olulisemaks kolm elementi - töö väiketiimis, distantis ning rahastus. Töö viimases, neljandas osas, analüüsin enda tööd antud projektis isiklikuma perspektiivi kaudu.

1. *Drag* kui kunstivorm

1.1. *Drag*'i olemus

Drag on kunstivormina tegutsenud oma algusajast saati kohtades, mis on juba oma olemuse poolest laiemal avalikkuse eest peidus. Klubid, baarid, ööklubid ja muud on ajalooliselt pakkunud ehk põlatud kogukonnale lisaks etendamisvõimalusele ka pelgupaika - kohta, kus enda loodavat kunsti avastada, arendada, seda ilma kõrvale heitmist kartmata (Parslow, 2020). Nendes pelgupaikades saab *drag*'i kunstivormina avastada mitte vaid meelelahutusena, vaid kunstivormina, mis on kihiline, tähendusrohke ning seob kogukonda. Samas on *drag* liikunud aja jooksul kogukonnakesksetest paikadest kohtadesse, kus seda nähakse lõbusa meelelahutusena, mitte tähendusrohke kunstivormina (Parslow, 2020). *Drag*'i tõstmine ööelust teatrivaldkonda - projekti „Siinpool sood” peamine eesmärk -, on seega miski, mis ei muuda vaid etenduskeskkonda, vaid proovib muuta seda, kuidas *drag*'i mõistetakse.

Selle kõige keskmel asetseb *drag*'i olemus (etendus)kunstina. *Drag* on miski, mis mängib soo painutamisega, olgu selleks siis mehe või naise kehastamine soorolli ekstreemses stereotüüpsuses või nende kahtluse alla tõstmine. Soorollidest rääkis oma teoses „Gender Trouble” (1990) Judith Butler, kes seob soo performatiivsusega. Butleri sõnul pole sugu miski, mis on reaalselt olemas, vaid rida korratavaid tegevusi, millega sotsiaalses keskkonnas sooroll luuakse. Seega on sugu see, mida keegi teeb, mitte see, mis keegi on. *Drag* on seeläbi miski, mis mitte ainult sugu ja selle rolle kahtluse alla seab, vaid toob esile selle etendusliku olemuse soorollide võimendamise ja nihestamise kaudu. Antud raamistik annab pealtnäha selge kirjelduse *drag*'i mõistele - kunstivorm, mis tegeleb soo ja soorollidega ning nende nihestamisega. „Siinpool sood” projekti arengu jooksul aga tundsin, kuidas antud definitsioon ei ole minu jaoks piisav.

Toetudes vaid Butleri teooriale võime oletada, et *drag* on alati otseselt seotud soorollidega ning nende parodeerimisega. Samas loodi juba meie väikeses trupis nii mõnigi teos, mis antud raamistikku ei sobitu. Näiteks kehastas üks etendajatest laval lihasööjataime, tegeledes armastuse ja selle aktsepteerimisega, mitte otseselt soo parodeerimisega selle kõige otsemas mõistes. Seega küsisin endalt - mis teeb sellest *drag*'i? On siin tegu raamistikuga, milles seda presenteeritakse? Selle asemel, et *drag* oleks omaette seisev vorm, on selle ümber olulised kontekst, etendaja ja vaataja. Teos, mida klubikeskkonnas või kväärkogukonnas vaadeldakse selge *drag*'ina, võib üksiseisvana teatrilaval kujutada endast midagi hoopis muud. Antud etteastes võib leida *drag*'i elemente (näiteks *lip sync* ehk laulu järgi huulte liigutamine jms) ja selles võib tunnetada *drag*'i mõjutusi, kuid sellest olenemata ei tee

üksikud elemendid sellest midagi, mida mõtestatakse *drag*'i raamistikus. Sellest lähtuvalt on ka teos, mis tegeleb millegi muu, kui pelgalt soorollidega mängimisega, *drag*, kui seda esitatakse teatud **kontekstis** ning häälestuses. See teeb *drag*'i defineerimise traditsioonilises kunstivormi raamistikus keerukaks, sest need toetuvad tihti pigem selgelt defineeritavatele omadustele, näiteks sellele, kuidas keha liigub, mitte sellele, kus antud kunsti esitatakse. Kuigi vahel tegeleb *drag* soorollidega, ei jää see sellesse kinni, vaid kasutab Butleri teooriat pigem lähtepunktina, et arutleda näiteks identiteedi, emotsiooni või sotsiaalse kogemuse üle. Tulenedes *drag*'i kontekstipõhisest arusaamast, ei ole *drag* miski, mida defineeriksin küsimusega „mis?” või „kuidas?”, vaid „kus?” või „kellele?”.

Siin saab selgeks, et *drag*'i ei saa taandada ühele funktsioonile või tähendusele. Kuigi soorollidega tegelemine ja performatiivsus on esialgses definitsioonis *drag*'i südames, ei anna see piisavalt kõlapinda kõigele muule, mida *drag* käsitleb. See on kunstivorm, mis on pidevas arutelus end ümbritsevaga, olles muutlik tulenevalt kohast, milles seda esitatakse ning inimestest, kes seda vaatavad. Nii viis mind küsimus „mis on *drag*?” mitte selle selge definitsioonini, vaid avas veelgi võimalusi, kuidas *drag*'i kunstivormina mõista.

1.2. *Drag*'i funktsioon

Mõistes, et *drag*'i defineerimine soorollidega mängimise kaudu ei ole piisav, võime ehk küsida „mis on *drag*?” asemel „mis rolli *drag* täidab?”. Muutes fookust definitsioonilt funktsioonile, võib näha antud kunstivormi mitmetasandilisust, ühendades isiku, kogukonna ja kunstilise väljundi. Oma esmasel tasandil funktsioneerib *drag* platvormina, mis võimaldab eksperimenteerimist ja avastamist. See annab koha, kus katsetada erinevaid identiteete ja väljendusviise ilma argipäeva piiravate normideta. Seega on *drag* mitte üksnes koht, kus midagi publikuni tuua, vaid platvorm isiklikuks arenguks. Eelmisel sajandil oma uurimust alustanud kväärteadlane Jose Esteban Munoz kirjeldab oma esimeses raamatus 1999. aastal kväärseid etenduskunsti kui isikust lahti ütlemit (ing. k *disidentification*) vormi. Ta kirjeldab protsessi mitte kui välist vastandamist näiteks soorollidega, vaid nende sisemist ümbermõtestamist. Selle kaudu muutub *drag* etendaja isiklikuks töövahendiks.

Kui aga taandada *drag* vaid isiklikuks tööriistaks, jääb tähelepanuta *drag*'i üks kesksetest funktsioonidest - selle suhe kogukonnaga. Ajalooliselt on *drag* pärit just kväär- ehk LGBT+ kogukondadest, kus *drag* toimis ühendava jõuna jagatud kogemuse ja mängulisuse abil (Parslow, 2020). Pole imekspandav, et *drag* on peamiselt levinud just baarides ja ööklubides, kus kollektiivne kogemine ning esinemine on juba ruumiplaani sisse

ehitatud. Suletud väiksed ruumid pakuvad turvatunnet kogukonnale, mis laiemas ühiskonnas tihti põlu alla satub. Judith Halberstam (2005) kirjeldab kväärkogukondade kultuuripaiku kui ruumi, kus kaob argipäevane edu, identiteedi, karjääri ja muu taolise olulisus ning järele jääb vaid kogukond ja ühine kogemus.

Kogukonna olulisus ja ühendus tuli „Siinpool sood” projekti jooksul väga selgelt esile. Kuigi esialgne eesmärk oli luua platvorm alustavatele *drag* kunstnikele ning viia *drag* tavapärasest klubikeskkonnast teatrilavale, sai kiirelt selgeks kogukonna ühendamise olulisus ning samuti ka kunstnike enda isiklik teekond antud kunstvormiga katsetamise kaudu. Lisaks praktilistele küsimustele - kuidas parukat stiliseerida või korsetti õmmelda - tegelesid kunstnikud projekti käigus ka emotsionaalsete ja identiteediga seotud küsimustega. Müürilehele antud intervjuus (Aadli, 2024) märkis Mikk Lahesalu, artistinimega Temake, kuidas *drag* on aidanud tal ka argielus olla enesekindlam. Ka Delfi Oraakel rääkis oma kogemusest *drag*'iga soorollide kahtluse alla seadmise kaudu mitte vaid lavalaudadel, vaid oma igapäevaelus.

Tänu *drag*'i defineerimisele selle funktsiooni kaudu, sain ka oma töö „Siinpool sood” projektis kergemini lahti mõtestada. Oluline polnud enam see, mida laval tehakse, vaid see, mida sellega saavutatakse. Sest kui *drag* on oma kontekstuaalse definitsiooni kaudu kõik, mida *drag*'iks nimetatakse, siis mis eesmärk on üldse millegi *drag*'iks kutsumisel? Kuid platvorm, mis ühendab kogukonda ning annab indiviididele võimaluse oma kunstilise käekirja ning isikliku arenguga turvalises ruumis mängida, on minu jaoks äärmiselt oluline. Sest kui pole eesmärki, mille poole käesoleva projektiga pürgida, siis milleks üldse sinna oma aega ja energiat panustada? Ja minu eesmärk oma töös on alati kogukonnale suunatud - kunsti teeme ju ikka iseendale või inimestele enda ümber.

2. Projektiloome

2.1. Ülevaade projektist

Drag-kultuuriprojekt „Siinpool sood” toimus perioodil jaanuar kuni november 2024. Projekt kuulus Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 (edaspidi Tartu 2024) põhiprogrammi, olles osa „Omapära ja Euroopa” programmiliinist. Samuti oli projekt osa Apraaditehase Kultuuriplatvormist. Projekt oli suunatud alustavatele *drag*-kunstnikele ning avaliku *open-call*'i kaudu valiti välja kümme osalejat, kellest kaheksa olid osa projektist selle lõpuni. Programmi kuulus viis töötuba, kolm *drag show*'d, filmilinastus ja ajalooloeng, mis kõik

kulmineerus Elina Masingu ja osalejate koostöös valminud lavastusega, mida etendati neljal korral Tartus ning ühel korral Viljandis.

Projekti meeskonda kuulusid:

drag-kunstnikud: Anu the Drag Queen, Delfi Oraakel, Dykeonaut, Helmehirmutis, Labia Koidula, Molly Matrix, Oleandro, Temake, Vilma Vaginosi;

drag-etenduse lavastaja, koreograaf: Elina Masing;

etenduse kunstnik: Linda Mai Kari;

valguskujundajad: Kristjan Tammi, Kris-Kervin Mölder;

helitöötlustugi: Eke Allikvere;

videotöötlustugi: Indigo Ahven;

produtsendid: Elisabeth Staak, Eva Maris Küngas, Mikk Lahealu;

turundaja: Anette Aim;

graafiline disainer: Mette Mari Kaljas;

töötubade läbiviijad: Eke Allikvere, Delfi Oraakel, House of Auer, Karl Joonas Alamaa, Lisette Sivard, Sander Põllu;

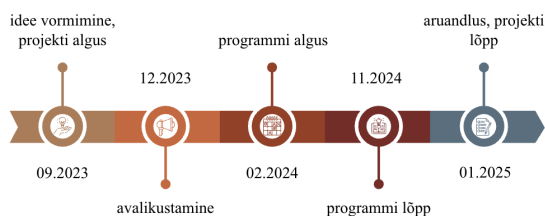
lisaks vabatahtlikud, abilised ning *show*'de tehnikud, keda antud loetellu kaasatud ei ole.

Projekti jooksul tegutsesime MTÜ Tartu LGBT+ juriidilise keha alt. Tartu LGBT+ on organisatsioon, mis tegutseb peamiselt LGBT+ kogukonnale suunatud *pride* festivali korraldamisega ning keskendub LGBT kogukonna ühendamisele Tartus. MTÜ on tegutsenud aastast 2020 ning korraldanud selle aja jooksul erievaide lauamänguõhtuid, kogukonnaüritusi, kontserte ja palju muud. (MTÜ Tartu LGBT+, *s.a.*) Et organisatsiooni väärtused ja visioon ühtisid meie omadega, otsustasime nendega koostööd teha.

Projekti elutsükel jagunes suures osas neljaks (vt joonis 1) - projekti idee sünni ja selle arendamine, projekti avalikustamine, avaliku programmi läbiviimine ning aruandlus ja projekti lõpetamine. Kokku kestis projekt ligi 24 kuud, kuid antud kirjatöös käsitlen sellest 18 kuud, sest see oli periood, mil mina projekti osa olin. Jätan välja esialgse idee sündimise ning Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 projektitaotluse perioodi, sest seda läbisid kaasprodutsendid enne minu kaasamist kahekesi. Mind kutsus projektist osa saada Elisabeth Staak, kes tundis puudust tehnilistest teadmistest ning nii-öelda kväärkogukonna välise inimese perspektiivist. Et teema mind kõnetas, võtsin pakkumise hea meelega vastu. Tol hetkel oli projekt alles ideetasandil ning otsese korraldusega veel alustatud ei olnud. Seega oligi minu esimeseks ülesandeks laiema idee konkreetsemaks muutmise ning organisatoorse

poolega alustamine. Projekti jooksul toimus mitmeid erinevaid sündmusi (vt lisa 4), üldine ajaline jaotus on toodud joonisel 2.

Joonis 1. Projekti elutsükl

Joonis 2. Programmi jaotumine aasta jooksul

Projekt oli osa Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 põhiprogrammist. Euroopa kultuuripealinnade liikumine on üleeuroopaline projekt, mille eesmärk on esile tõsta Euroopa linnade mitmekesisust ning tõsta eurooplaste kuuluvustunnet. Igaks aastaks valitakse kaks linna kandmaks Euroopa kultuuripealinna tiitlit, mis kaasab endaga rahastuse ning turismi kasvu. Tartu 2024 teemaatikaks oli „Ellujäämise kunstid”, programm jagunes omakorda neljaks alaliiniks: „Elu ja keskkond”, „Inimene ja oskused”, „Teadus ja tehnoloogia” ning „Omapära ja Euroopa”, mille alla kuulus ka projekt „Siinpool sood”. Tartu 2024 eesmärk oli kasvatada kultuuri rolli ühiskonnas, kultuurikorraldajate võimekust ning rahvusvahelist haaret. Tartu 2024 korraldamiseks tegi koostööd ¼ Eestist, mis teeb sellest suurima siiani toimunud koostööprojekti. Programmi raames korraldati ligi 3100 üritust, mida külastati kokku üle 1,3 miljoni korra. (Tartu 2024, 2025)

„Siinpool sood” projekti jooksul toimus eelnevalt mainitud viis töötuba, mida juhtisime kahekesi kaasprodutsendiga. Esimeseks oli Soome kollektiivi House of Aueri töötuba karakteriloometeemal. See oli ühtlasi esimene kord, mil meie etendajad tiimiga kohtusid ning tutvavaks said. Teise töötoana toimus Eke Allikvere juhitud helitehnoloogia töötuba, kus õpetati artistidele helitehnika algteadmisi ning oma helifailide kergemat töötlemist. Samal nädalavahetusel toimus ka ühe osaleja, Delfi Oraakli juhitud parukate stiliseerimise töötuba. Märtsis viidi läbi Karl Joonas Alamaa ja Lisete Sivardi eestvedamisel kostüümide töötuba, millele eelnes virtuaalne individuaalne kohtumine, kus artistid said esitada oma kostüümi- ja rekvisiidikavandeid. Töötoas Viljandis võeti ühiselt projektid käsile ning juhendajate abiga saadi oma kostüümidele algus tehtud. Viimane töötuba toimus mais,

mil Sander Põllu viis läbi valgustehnika algkursuse, andes artistidele esmase ülevaate valgustehnikast ning erinevatest valguslahenduslikest võimalustest.

Lisaks töötubadele toimus projekti jooksul ka erinevaid publikuprogrammi kuuluvaid sündmusi. Koos House of Aueri (FI) töötoaga toimus ka Cocktail Aueri *show* Gutenbergi klubis, millest võtsid osa ka meie artistid. Et töötoa ja *show* tegemine järjestikustel päevadel osutus edukaks nii logistiliselt kui rahaliselt, korraldasime Sander Põllu valgustehnika töötoaga paralleelselt ka „Drag Brunchi” Tartu kohvikus Käck (vt joonis 3 ja 4). Tegu oli esimese *drag brunch*'iga Tartus, ürituse vorm, mis seob hilise hommikusöögi ning *drag show*. Neid on varem edukalt korraldatud Tallinnas ja välismaal, tänaseks on *drag brunch*'e toimunud Tartus veel.

Joonised 3 ja 4. *Drag Brunch Tartus 18.05.2024. Fotode autor Peroksiid*

Suvine publikuprogramm oli osa Apraaditehase Kultuuriplatvormi programmist ning seetõttu toimusid üritused just Apraaditehases. Suvel viisime läbi koostöös Homofooniaga karaoke, Helgi Saldo ajalooloengu Eesti *drag*'i ajaloo teemal ning filmi „Queendom” (2023) välilainastuse Apraaditehase hoovis. Lisaks sellele toimus ka lavastuse piletimüügi algusega paralleelselt „Meet the Performers Variety Show”, kus meie artistid end eri külgede alt tutvustada said.

Seejärel jõudsimegi projekti kulminatsioonini, mil Elina Masing ja etendajad lõid ühiselt lavastuse, mis tõi *drag*'i teatrilavale. Tavapärane Genialistide klubi kontserdipaiga olemus sai ümber muudetud ning 120-kohaline teatrisaal oli neljal etendusel peaaegu välja müüdud. Esietendus toimus 15.08.2024 (vt joonis 5,6 ja 7), kaks etendust toimus septembris ning üks Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 lõpunädala raames novembris. Samuti mängiti lavastust Viljandis Sakala keskuse suures saalis 10. oktoobril 2024.

Joonised 5, 6 ja 7. „Siinpool sood” esietendus 15.08.2024 Genialistide klubis. Fotode autor Peroksiid

2.2. Ideest teostuseni

Drag-kultuuriprojekti „Siinpool sood” protsess oli pidevalt ajas muutuv. Esialgne idee, mille kaasprodutsent Elisabeth Staak mulle välja pakkus, muutus projekti jooksul mitmeid kordi, tulenevalt näiteks ressursinappusest, visiooni muutusest või logistilistest kitsaskohtadest. Esialgne impulss luua platvorm alustavatele *drag*-artistidele ning tuua *drag* klubikeskkonnast teatrilavale, kujunes peagi reaalse struktuuri ning programmiga projektiks. Esmased kohtumised keskendusid projekti struktureerimisele ning üldisele planeerimisele, samuti võtsime fookusesse rahastuse leidmise. Projekti kulg polnud lineaarne ning iga otsus või üritus avas uued uksed, tekitas uusi kitsaskohti ja võimalusi, mis kujundasid projekti kulgu. Produtsenti õppevihiku (*s.a.*) sõnul ongi produtsendi roll olla paindlik ning muuta kitsaskohad uuteks võimalusteks. Kasutasime antud suhtumist projekti jooksul selleks, et mitte murekohtadesse kinni jääda ning luua parim tulemus nende vahenditega, mis meile antud oli.

Sellist liikuvat protsessi saab kirjeldada loomeprotsessi arenguteooriate kaudu, nagu näiteks Graham Wallase (1926) oma, mis iseloomustab loomeprojekti kulgu ettevalmistuse, inkubatsiooni, valgustuse (*illumination*, ing. k) ja kinnituse (*verification*, ing. k) kaudu. Projekti „Siinpool sood” kontekstis ei olnud neli faasi nähtavad aga lineaarselt, vaid kattusid pidevalt, tulenedes ka mitmete ürituste ja seeläbi faaside samaaegsest olemasolust. Näiteks oli projektis mitmete sündmuste erinevaid ettevalmistus- ning inkubatsioonifaase. Idee esialgne tiim (Elisabeth Staak ja Mikk Lahesalu) sisenes ettevalmistusfaasi juba 2023. aasta

kevad, millele järgnes inkubatsioonifaas, mil ideed arutati erinevate kogukonnaliikmete ning kogukonnaväliste inimestega, et mõista projekti võimalikku edukust. Väiksemal skaalal käisid aga kõik neli faasi kaasas iga projekti väiksema üritusega - töötoad, *show'd*, publikuprogramm - ning ühe töötoa inkubatsioonifaasi ajal võis toimuda mõne *show* kinnitusfaas.

Projekti arenedes muutus struktuur üha keerukamaks, kui tiimi lisandus liikmeid ja kohustusi tekkis juurde. Graafilise disaineri ja turundaja tiimi kaasamine kasvatas tiimi kahe inimese võrra ning muutis kogu projekti struktureeritumaks, sest oluliseks said lisaks ideetasandile ka avalik visuaalne identiteet ning kommunikatsiooni toon. Projekt liikus nii-öelda siseringist laiemale publikumini, mis muutis kogu protsessi kaalukamaks. Samuti lisas tiimi laienemine kaalu ka tiimisisesele struktuurile, sest esialgsed väiketiimi mitteformaalsed töövõtted ei olnud tiimi kasvades enam efektiivsed.

Oluline protsessi mõjutaja oli ka rahastus. Pidevalt mõtestasime korraldatavaid üritusi ümber, et mahtuda rahastustingimuste raamistikku. Samuti polnud protsessi ajagraafik vaid meie kui tiimi teha, vaid tulenes paljuski rahastajate tähtaegadest. See mõjutas otseselt meie töökulgu, muutudes nii-öelda lainetavaks - rahastuse tähtaja lähenedes suurenes meie töömaht, mis peale taotluse esitamist taas oluliselt vähenes. Rahastuse mõju projektile analüüsin lähemalt alapeatükis 3.1.

2.3 Turundus ja kommunikatsioon ning piletimüük

Sihtrühma kaardistamine on üks olulisemaid osi turundus- ja kommunikatsiooniplaani koostamisel (Šimic & Pap, 2020). Projekti algusfaasis mõtestasime oma sihtrühma, mõistes, et peamine publikum on kväärkogukonna liikmed ning teatrihuvilised 25-40aastased inimesed Tartus ning Lõuna-Eestis, samuti *drag*-kogukonna liikmed ning *drag*'ist huvitatud inimesed. Produtsendi õppevihiku (*s.a.*) põhjal tuleks turundus- ja kommunikatsiooniplaan paika saada võimalikult vara. Selleks tuleb seada kindlad eesmärgid ja visioon turundusplaani elluviimiseks. „Siinpool sood” projekti raames püstitasime eesmärgi jõuda oma kanalitega mitte vaid juba olemasolevate kväärkogukonna liikmeteni, vaid ka kaugemale. Turundus- ja kommunikatsiooniplaani koostamisel olid abiks ka Tartu 2024 kommunikatsioonialased kohtumised ja tööjuhised. Turundus ja kommunikatsioon ei kuulnud minu tööülesannete hulka, kuid tulenedes väiksest projektitiimist, olid antud teemad siiski tihti ühistel koosolekutel teemaks ning kaudselt osalesin ka selle valdkonna töös.

Turundasime programmi erinevaid üritusi ühise „Siinpool sood” brändi kaudu, mis on kooskõlas Produtsendi õppevihikus (*s.a.*) soovitusena turundada näiteks teatrietendusi laiema programmi osana, mitte eraldiseisva üksusena. 2023. aasta lõpul ehk projekti algusfaasis kohtusime graafilise disaineriga, kes esitas meile oma ideed ning ühiselt jõudsime projekti visuaalse keeleni (vt lisa 1), millega toimetasime programmi lõpuni. Meie jaoks oli oluline, et projekti visuaalne keel oleks kaasahaarav ning noortepärane, kuid võimaldaks näha meie programmi sisu ja sügavust. Produtsendi õppevihikus (*s.a.*) mainitakse, et turunduskanalid peavad olema kooskõlas sihtrühma meediatarbimise harjumustega. Meie peamised turunduskanalid olid sotsiaalmeediaplatvormid Facebook ja Instagram, tulenedes just meie sihtrühma meediatarbimise harjumustest. Lisaks sellele saatsime laiali ka pressiteateid, mida avaldati mitmetes väljaannetes (vt lisa 3). Taaskord võtan aluseks produtsendi õppevihiku (*s.a.*), kus mainitakse meediaväljaannetega ise ühenduse võtmise olulisust, tulenedes nn ootava positsiooni passiivsusest. Olime pidevalt ühenduses erinevate ajakirjanikega, tänu millele avaldati ajalehes Mürileht meie etendajatega tehtud intervjuu, kus räägiti *drag*'i olulisusest ning selle funktsioonist nii eneseavastamise kui ka kogukonna ühendamise vallas (Aadli, 2024). Et jõuda kväärkogukonna liikmeteni, kasutasime turundamiseks ka erinevaid koostööpartnerite kanaleid ning sotsiaalmeediagruppe, mida antud sihtrühm on harjunud jälgima. Samuti turundasime lavastust teatrilastes portaalides, näiteks Eesti Teatri Agentuuri uudiskirjas. Üritustele kaasasime ka fotograafi, kes jäädvustas toimunud sündmusi ning andis meile võimaluse professionaalsete piltide kaudu oma jälgijaskonda projekti tegevustega kursis hoida (vt lisa 2).

Piletimüüki korraldasime Tartu 2024 koostööpartneri Piletilevi keskkonnas. Erinevate sündmuste piletid panime müüki veidi aega enne sündmuste toimumist. Lavastuse piletimüügi algusega samal ajal korraldasime nii-öelda müügi avapaugu andmiseks ning piletimüügi suurendamiseks „Meet the Performers” *show*, mis toimus 12. juulil Apraaditehases. Võtsime eesmärgiks müüa kokku vähemalt 70% lavastuse piletitest eelmüügi ja kohapealse müügi kaudu. See eesmärk sai täidetud, sest kokku teenisimegi ligi 71% maksimaalsest piletitulust.

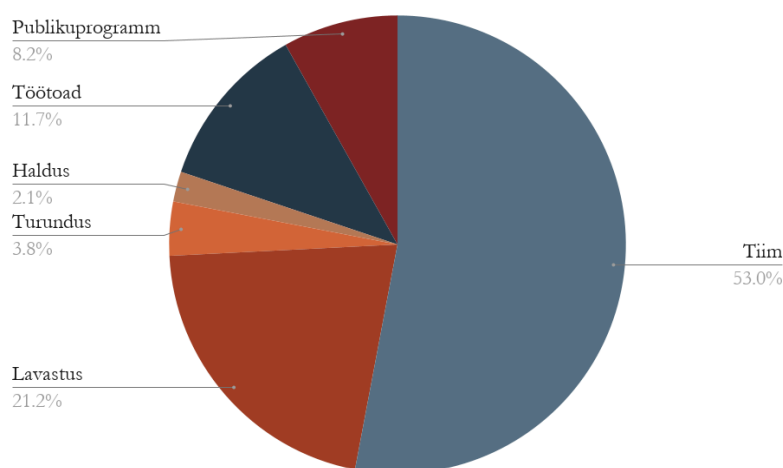
2.4. Eelarve ja rahastus

Produtsendi õppevihiku (*s.a.*) sõnul on eelarve oluline juhtimisvahend. See annab ülevaate ressursside jaotumisest ning korrastab mõtteid, muutes selle heaks tööriistaks nii loomingulise kui ka tehnilise meeskonna jaoks. Oma projekti alguses tegime õppejõu Margit Roosaare

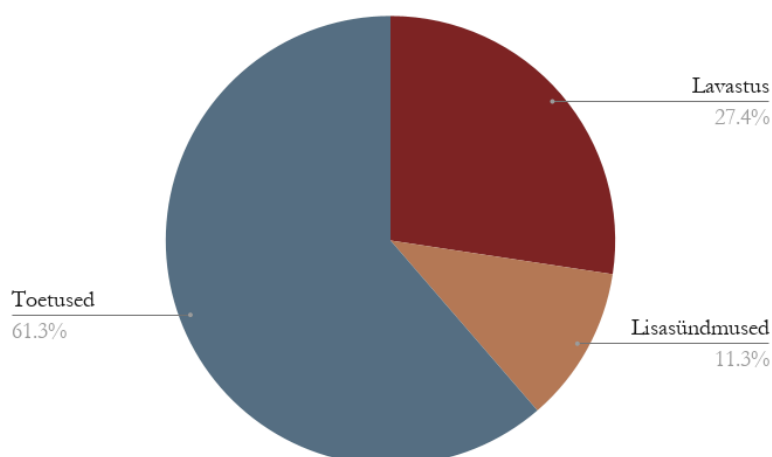
abiga täpsema eelarve, mis aitas meil seada realistlikud ootused kuludele - tuludele, mida iseseisvalt nii hästi kaardistada ei osanud. Õppejõud aitas meid õppetöö väliselt, mis näitas kultuurimaastikul inimeste tundmise vajadust. Küll aga pidime kulusid hiljem oluliselt kärpima seoses toetuste mitte saamisega.

Projekti lõplikud kulud (vt joonis 8) jagunesid tiimikulude; lavastuse, publikuprogrammi ning töötubade kulude; turundus- ja administratiivkulude vahel. Suurima osa kuludest moodustasid tiimikulud, mis oli meie suurt projektitiimi (sh etendajad, tehnikud, üksiku sündmuse põhised tiimiliikmed jms) vaadates mõistetav. Algne planeeritud eelarve oli pea 5 korda suurem reaalsest eelarvest, peamised kärped tulenesid programmi kuuluvate ürituste arvu ning tööjõukulude vähendamisest.

Joonis 8. Projekti kulud protsentuaalselt

Projekti tulud (vt joonis 9) koosnesid peamiselt era- ja avalike ettevõtete toetusest, samuti sündmuste pileti- ning kavade müügist saadavast tulust. Toetajate hulka kuulusid Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024, Eesti Kultuurkapital, Apraaditehas, TelepArt ning eratoeajad. Taotlesime projektile rahastust ka Culture Moves Europe'i kaudu ning Goethe Instituudilt, kuid paraku jäi toetus saamata. Selle tõttu ei saanud me kaasata projekti esialgselt planeeritud Saksamaal tegutsevat ukraina kollektiivi Kvirtet, kes oleks tulnud Eestisse tegema oma *show'd* Tartus Samelini saapavabrikus ning osalenud lavastusprotsessi loomingulise tiimi töös valgus- ja helikujundajatena ning kunstilise juhina.

Joonis 9. Projekti tulud protsentuaalselt

2.5. Aruandlus ja projekti lõpetamine

Produtsendi õppevihiku (*s.a.*) järgi tuleb projekti lõppedes esitada kõik vajaminevad dokumendid, samuti tuleb lavastus või muu projekt tehniliselt fikseerida (näiteks tehnilise raideriga). „Siinpool sood” projekti aruandlus jäi 2024. aasta lõppu ning 2025. aasta algusesse. Tulenevalt erinevatest toetajatest, esitasime vajalikud dokumendid ning tegime tiimisisese kokkuvõtte möödunud projektile.

Rahastuse aruandluse jaoks korrastasime lõpliku eelarve, esitasime raamatupidajale vajalikud dokumendid ning täitsime Tartu 2024 soovitud dokumendid, mille hulka kuulusid näiteks rohemeetmete ja osaluse andmete edastamine. Jooksvalt olin täitnud ka autoriõiguste alaseid dokumente ning olin edastanud need õigeaegselt EAÜ protaalis. Tehnilise raideri koostamisega ma alustasin, kuid ei jõudnud sellega lõpule, sest puudus kindel eesmärk selle koostamiseks - mõistsime projekti loomuliku lõpu saabumist. Nüüd, paar aastat hiljem, näen ma raideri koostamise vajadust just erialase arengu ja kokkuvõtte tegemise eesmärgil. See annaks parema ülevaate ka näiteks samanäoliste sündmuste korraldamiseks tulevikus, kuid samas saab sama või sarnase info kätte ka eelarvest ja muudest dokumentidest, info kogumine on lihtsalt raskendatud.

Koostöös etendajate ning tehnilise tiimiga võtsime möödunud projekti kokku ning novembri etenduseks, mida korraldasime Tartu 2024 lõpunädala raames, tegime kõigile liikmetele piltidega kalendrid, piltide tagumisele küljele kirjutasime erinevaid meenutusi, mida tiimiliikmed said edastada tagasisidevormi kaudu. Samuti korraldasime koosviibimise, kus meenutati projekti jooksul veedetud ühiseid aegu. See andis võimaluse kindlas raamistikus väljendada meeldejävvaid seiksid ning andis lükke edasiseks koostööks ja

arenguks. Et mina viibisin sel ajal välismaal, osalesin lõpuürituses vaid kaudselt, meenutuste kirjutamise ja mõtestamise kaudu.

3. Projekti mõjutavate tegurite analüüs

3.1. Rahastus kui vormiv tegur

Rahastussüsteemid mängisid olulist rolli „Siinpool sood” projekti kujunemises, ja seda mitte vaid võimaldajana, vaid jõuna, mis vormis meie tehtud otsuseid, töökoormust ja -tempot ning projekti üldist suunda. Nagu järeldasin oma seminaritöös (Küngas, 2026), kus uurisin avaliku rahastuse mõju kunstilisele autonoomiale, avaldub rahastuse mõju loodavale kunstile harva otseste esteetiliste või sisuliste nõudmiste kaudu. Selle asemel mõjutab (avalik) rahastus sisu organisatsiooniliste, ajaliste ja struktuuriliste raamistike kaudu (Alexander, 2018; Knardal, 2020). Eristus sisu ja protsessi autonoomia vahel tuli esile ka „Siinpool sood” projekti jooksul.

Kooskõlas seminaritöös leitunga, oli „Siinpool sood” kunstiline ehk sisuline autonoomia suuresti täielik, sest puudus otsene pinge muuta oma projekti sisu või kunstilist suunitlust. Küll aga määrasid rahastussüsteemid seda, kuidas projekt struktureeritud ja ellu viidud sai. Projekti esimese poole (september 2023 - mai 2024) struktuur oli üles ehitatud suuresti taotluste tähtaegade järgi. Selle asemel, et töömaht ja -korraldus oleks stabiilne, muutus see tsükliliseks, mida mõjutasid Eesti Kultuurkapitali ja teiste rahastajate tähtajad. See kajastub ka laiemates uuringutes, mis käsitlevad projektipõhist tööd kultuurimaastikul, kus projektid toetuvad lühiajalistele rahastusskeemidele, mis paneb eelisjärjekorda väljundi, mitte pidevat loomeprotsessi (Banks, 2010; Ashton, 2022).

Minu jaoks oli rahastuse mõttes projekti murdepunkt kevadel 2024, mil puutusime lähemalt kokku Eesti Kultuurkapitaliga. Kirjutasime taotluse töötubade ja meistriklasside programmi rahastamiseks, mis mängis kesksel rollil projekti hariduslikus ja kogukonnakeskses väljundis. Pärast eitava vastuse saamist soovisime saada asutuselt tagasisidet, et edaspidi oma taotlusi paremini struktureerida. Kultuurkapitali kõneisik soovitas meil aga „vaadata eelnevalt toetatud projekte ning teha omad järeldused”, lisades, et Eesti Kultuurkapital toetab projekte, mis on osa „Eesti kultuurist”. Antud vastus viitas meie arvates teatud väärtustele ja väljundile, mida Kultuurkapital toetab.

Seda saab mõista Ellen Lootsi (2019) ennetavate filtrite analüüsi abil. Loots uurib seda, kuidas erinevad organisatsioonid ja kunstnikud filtreerivad oma ideid juba enne rahastuse taotlemist või üldse projekti edasi arendamist vastavalt sellele, kas taoline idee on

nende kogemuse põhjal varem läbi löönud. Nõu Kultuurkapitalilt, mis soovitas analüüsida eelnevalt toetatud projekte, suunas meid vaikides muutma projekti struktuuri või väljundit. See kinnitab Lootsi uuringuid autonoomia piiratusest kogetud eeskaju, mitte otseste piirangute kaudu. Antud olukorras kergitab „Eesti kultuurile” viitamine ka küsimuse, kuidas paiknevad teatud kunstivormid - näiteks *drag*, eriti kogukonnapõhises ja mittekommertslikus vormis - üldistes ühiskondlikes kultuurilistes narratiivides.

Kokkupuude Kultuurkapitaliga muutis suunda pärast vastava nõukogu liikmega kohtumist, mille jooksul sõnastati projektile rahastuse mitte eraldamise põhjenduseks töötubade korralduse jaoks toetuse küsimise. Kuigi antud vastus andis selge ja ratsionaalse põhjenduse, lisades ka tagasisidet edaspidiseks taotluste kirjutamiseks, peegeldab kahe Kultuurkapitali töötaja vastuste ja vaadete ebakõla rahastussüsteemide subjektiivsust. Nagu arutlesin ka oma seminaritöös, tegutsevad kultuurivaldkonna töötajad tihti ebastabiilsetes rahastustingimustes, kus ametlikud rahastustingimused toimivad koos mitteformaalsete signaalidega, mille vahel tuleb produtsendil navigeerida (Ashton, 2022; Kungas, 2026).

Oluline on see, et antud kokkupuude Kultuurkapitaliga mõjutas märkimisväärselt meie projekti kulgu. Kui varasemalt olime sellel perioodil fookusesse võtnud töötubade programmi ning prioritseerinud projekti hariduslikku ning kogukonnaloomealist poolt, siis tulenevalt rahastustingimustest struktureerisime järgnevad taotlused ümber ning küsisime toetust lavastusprotsessile. Edaspidi korraldasime töötube enamasti koos mõne avaliku üritusega, et kanda töötoaga seotuid kulutusi. Samuti jätsime paljud töötoad ära, sest paraku ei õnnestunud meil nende jaoks toetust leida.

Lisaks sisu mõjutamisele selle kaudu, mida toetatakse, mõjutas rahastuse leidmine oluliselt ka meie tiimisisest tööjaotust. Kuna tegu oli väikese tiimiga - koos minuga põhitiimis olenevalt perioodist üks või kaks inimest -, ei jagunud meil kohati ressursi, et rahastuse otsimise kõrvalt tegeleda muude organisatoorsete aspektidega. Suur osa meie tööst, eriti projekti esimesel poolel, oli pühendatud, nagu juba mainitud, rahastuse leidmisele. Taaskord toon välja oma seminaritöös uuritu, sest siinkohal näen uuritud süsteemide realiseerimist igapäevaelus, oma töös. Nimelt kirjeldasin, kuidas mitteloomingulised tegevused võtavad ressursi loomingulistelt tegevustelt, piirates seega loodava kunsti potentsiaali ja suurendades läbipõlemise ohtu (De Clercq, 2018; Daughtry & Whiting, 2025). Ütleksin, et produtsenditöö loominguline pool on projekti kureerimine ning õigete inimeste kokku toomine, sealjuures luues loomiseks turvalise ja austava ruumi. Et palju energiat läks - siinkohal mängivad rolli nii tiimi suurus, kogemuse tase, rollijaotus kui ka

rahastussüsteemide surve - rahastusallikate leidmisele ja taotluste kirjutamisele, muutus pikaajalise planeerimise asemel töö tsükliliseks.

Samal ajal oli projekti osalus Tartu 2024 programmis oluline faktor projekti võimaldamisel. Tartu 2024 üks põhiprogrammi suundadest, „Omapära ja Euroopa”, lõi meie jaoks äärmiselt olulise struktuuri, ilma milleta oleks rahastuse ja legitiimsuse leidmine olnud raskendatud. On raske uskuda, et ilma antud tugivõrgustiku ja brändita oleks projekti olnud sellisel kujul võimalik ellu viia. See toob esile eraldi vähemustele suunatud rahastussüsteemide olulisuse, mis võimaldab kunsti luua neil, kes suurtest rahastussüsteemidest muidu toetust ei saaks. Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 suunaks oli „Ellujäämise kunstid”, kusjuures keskendutigi just mitmekesisuse tõstmisele kultuurimaastikul ning uute algatuste elluviimist (Tartu 2024, *s.a.*).

Lisaks rahalisele toetusele pakkus Tartu 2024 ka sümboolset legitiimsust, mis oli ülimalt oluline edasise rahastuse ja meediakajastuse leidmisel. Nagu mainitud ka seminaritöös, toimib legitiimsus kapitalina, mille põhjal otsustatakse, milliseid kunstilisi projekte võetakse tõsiselt nii institutsiooni ja rahastuse, kui ka ühiskonna tasandil (Feder & Katz-Gerro, 2012). Olles osa rahvusvaheliselt tunnustatud programmist, paiknes „Siinpool sood” projekt seega raamistikus, mis tegi selle kättesaadavamaks nii rahastajatele, partneritele kui ka publikule.

See aspekt tuleb ilmsiks ka olukorras, mil võrdleme „Siinpool sood” projekti teiste samal skeenel toimetavate algatustega. Näiteks Jüri Naela juhitud „Identiteedikabaree”, 2019. aastal alguse saanud ning viimati 2024. aasta lõpul toimunud *drag show*. Naela projekti korraldati Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia (EMTA), Eesti Kunstiakadeemia (EKA) ning teiste avalikkuse ning rahastajatele tuntud institutsioonide koostööl. Esimesel kolmel hooajal olid etendajateks rahvusvahelise etenduskunsti magistriõppe (CPPM) õpilased; 2024. aastal olid laval nii EMTA lavakunstikooli õpilased kui ka kooli vilistlased koos Andrus Vaariku ning *drag queen* Vilitaga (Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia, s.a). Projekt pälvis laialdast meediakajastust ning avalikkuse tähelepanu, eriti viimasel hooajal. See annab põhjuse järeldada, et tunnustust jagatakse kergemini projektidele ja ideedele, mis haakuvad juba olemasolevate arusaamade ja hierarhiaga või mida juhivad inimesed, kes on avalikkusele tuntud ja rahastajate jaoks usaldusväärsed. Sealjuures „Siinpool sood” - kogukonnaliikmete poolt juhitud ja läbi viidud projekt -, korralduse jooksul puutusime kokku olukordadega, mil legitiimsust oli raske saavutada.

Antud järeldus käib käsikäs ka seminaritöös leituga, mis iseloomustab rahastuse ja nähtavuse kättesaadavuse seost mitte vaid kunstilise visiooni ja kvaliteediga, vaid ka

kooskõla varasemalt eksisteerivate normide ja ootustega (Küngas, 2026). Eesti maastikul, kus mittekommerts *drag* on endiselt kohati sotsiaalselt tabu, on kogukonnaliikmetel seega lisaks ühiskondlikule pahakspanule ka muid takistusi, millest oma teekonnal läbi murda.

Seega saab „Siinpool sood” projekti põhjal väita, et avalik rahastus ei piira mitte kunstilist sisu või visiooni otseselt, vaid mõjutab tingimusi ja raamistikke, milles kunsti loomine toimub. Kuigi projekti jooksul oli meil täielik sisuline autonoomia - seda ei dikteerinud ükski rahastaja või organisatsioon -, siis selle struktuuri, töövormi ja nähtavust mõjutasid pidevalt rahastussüsteemid ja kultuurimaastiku hierarhia.

3.2. Töö väiketiimis

„Siinpool sood” projektitiimi tuumik oli väike, mis kujundas projekti töökulgu ja sisemist dünaamikat. Kuigi väiketiime seostatakse paindlikkuse, efektiivsuse ja tiheda koostööga, on need reaalsuses keerukad just rollijaotuse, struktureerimise ja jätkusuutlikkuse osas. Nagu mainivad ka mitmed teoreetikud, toetub projektipõhine töö piiratud inimressursile, mis nõuab mitme professionaalse rolli samaaegset täitmist (Merkel, 2018; Woronkiewicz *et al.*, 2020).

Algselt koosnes projekti tuumik kahest inimesest, minu liitumisel kolmest. Hiljem lisandus tiimi ka näiteks turundusjuht ja graafiline disainer, kuid põhitiim koosnes alati vaid kahest - kolmest inimesest, jättes peamise vastutuse väikesele grupile. Üks tiimi tuumiku liige pidi ajanappuse tõttu projekti keskel tiimist lahkuma, mistõttu muutus töökoormus veelgi suuremaks, tõstes minu ja peakorraldaja emotsionaalset ja praktilist pinget.

Antud projektitiimi peamine murekoht oli sisemise struktuuri puudumine. Kuigi proovisime tiimiga erinevaid lahendusi - jagatud *to do list*'id, dokumendid ja pidevad koosolekud -, ei jäänud ükski neist püsima. Selle tulemusena muutus töökoormus nn reaktiivseks, olles tsükliline tulenevalt järk-järgult selguvatest murekohtadest ja eelnevalt mainitud rahastusega seotud tähtaegadest. Seda iseloomustab Banks (2010) kui projektipõhise loova töö osana, kus töö kulg on killustunud, tulenedes pigem välistest survestajatest, mitte sisemiselt paika pandud struktuurist. Projektipõhine töö on ettearvamatu ning täis ootamatusi, mis peegeldus ka meie töös.

Ebastabiilsusele puhul mängis rolli ka selgelt eristatud rollide puudumine. Väiketiimides kipuvad rollid ja nendevahelised piirid hägustuma, sest tiimiliikmed täidavad ülesandeid vastavalt vajadusele, mitte rollijaotusele. Kuigi selline lähenemine võib viia parema kohanemisvõimeni, kaasneb sellega tihti ka ebaefektiivsus ja segadus seoses vastutuse võtmisega. Nagu on esile toodud ka Lynn & Kalay (2016) tiimide efektiivsuse

analüüsis, põhineb efektiivne tiimitöö selgelt jagatud ja arusaadavatele rollijaotustele. „Siinpool sood” projekti puhul tähendas rollide selgelt eristamise puudumine vastutuse jagamist, ebaühtlast tööjaotust ning mitmeid arusaamatusi.

Tiimisisene ebastabiilsus oli tugevalt seotud ka ületöötamise ja läbipõlemisega. Intensiivsetele tööperioodidele järgnesid rahulikumad puhkusperioodid, mille jooksul üritasime tiimina eelnevast pingest puhata. Selline tsükliline töökorraldus käib käsikäes läbipõlemist uurivate uuringutega kultuurimaastikul, kus ebaregulaarne töökoorem ja suur emotsionaalne seotus tehtavaga mängivad rolli väsimuse ja vähendatud vastuvõtlikkuse suurendamisel (Maslach & Leiter, 2016). Antud olukordades, mil pinget avaldasid nii välised, kui sisemised faktorid, oli raske jätkusuutlikku tööviisi säilitada või üldse tekitada.

Samal ajal võimaldas tiimi suurus kiirete otsuste tegemist ja paindlikkust. Suuremas organisatsioonis oleks otsuste tegemine keerulisem ning võtaks kauem aega, mis oleks meie projekti kontekstis tööd raskendanud. Samuti oli kergem luua horisontaalset tiimidünaamikat, sest otsused tehti koos ning puudus selge hierarhia. Mainitud rollijaotuse ja töökoormuse jagamist raskendas ka tõsiasi, et suure osa projekti kestvusest viibisin mina välismaal.

3.3. Töö distantsilt

Suur osa minu tööst „Siinpool sood” projekti jooksul sai läbi viidud kaugtööna. Seoses oma osalusega Erasmus+ programmis Bratislava Kunstide Akadeemias lisandusid meie tiimi tööle erinevad keerukused, mida põhjustas töö distantsilt. Kuigi kaugtööd käsitletakse eelkõige projektipõhisel kultuurimaastikul tihti paindliku ja efektiivsena, näitavad uuringud kaugtööst tulenevalt tiimitöö killustumist, keerukusi kommunikatsiooniga ning sellest tulenevat ebaühtlast tööjaotust (Waizenegger *et al.*, 2020; Wang *et al.*, 2021). Antud projekti raames nõudis töö distantsilt pidevat nii-öelda reaalse ja virtuaalse maailma vahendamist, seda nii minul Bratislavas kui ka tiimiliikmetel Eestis.

Kirjeldatud virtuaalse ja füüsilise maailma vahendamine tuli selgelt välja ürituste - *show*'de, töötubade ja publikuprogrammi - ajal. Kuigi suurt osa korralduslikust tööst - on selleks siis eelarvestamine, planeerimine või turundus -, sai teha ka distantsilt, jäid paljud ülesanded vaid kohapeal teostatavaks. Sinna alla kuulub näiteks logistika, tehnilised lahendused või kohapealne manageerimine. See lõi tiimisisese ebatasakaalu, kus minu kanda jäid peamiselt administratiivsed ülesanded ning kaasprodutsent võttis peamise vastutuse kohapealsete tegevuste eest. Samuti, nagu mainivad Bjørn *et al.* (2024) oma hübriidtiimide uuringus, võib mõne üksiku tiimiliikme osalus distantsilt luua ebatasakaalu ka isiklike suhete

puudumise näol. Füüsiliselt kohapeal elatakse koos läbi erinevaid kogemusi, mis ühendavad (Bjørn *et al.*, 2024), distantsilt töötamine võimaldab seda aga vähem.

Töö distantsilt muutis minu jaoks lisaks korralduslikele muudatustele ka viisi, kuidas projekti näen. Et ei saanud ise üritustel kohapeal olla, sain üritustest ning nii publiku kui ka tiimi kogemusest osa vaid vahendatud meediumite - pildid, sotsiaalmeedia, kogemuslood - kaudu. See lõi minu jaoks distantsi loodud tööga, mis raskendas oma panuse väärtuse nägemist. Naastes suvel, lavastusprotsessi eelsel perioodil tagasi Eestisse, sain vahetult kogeda väärtust, mida minu ja tiimiliikmete töö nii etendajatele kui ka publikumile toob ning see tõstis motivatsiooni projekti panustada.

Kuigi minu vahetusõpingud olid Euroopas, kus ajavööndite vahe pole märkimisväärne, oli distantsilt siiski keeruline leida ühist rütmi. Projekti tiimisisene kommunikatsioon oli suures osas virtuaalne, mis tegi kiirete otsuste tegemise keerukaks. Füüsiliselt kohal olles on minu kogemuse põhjal kergem luua tiimisisest sünergiat, mis meil minu välismaal viibimise tõttu ära jäi. Peale Eestisse naasmist ning ühiselt füüsiliselt koos töötades oli selgelt tunda ühise meelestatuse kasvu ning koostöövaimu teket.

Peale lavastusprotsessi ning etendusi augustis naasin taas välismaale. Suviste saali- ning lavaproovide jooksul olin pea iga päev füüsiliselt kohal ning tegelesin mitmekülgsede ülesannetega. Oli selleks siis lava ehitamine või helipuldi taga istumine, tegevusi oli mitmesuguseid. Murekoht tekkis aga siis, kui välismaale naastes mõistsime tiimiga protsesside dokumenteerimise olulisust. Et ma polnud üles märkinud oma ülesandeid või nende sisu, oli keeruline tagantjärele minu rolli auku täita. Produtsendi õppevihiku (*s.a.*) põhjal on oluline luua tehniline raider, mis annab lavastuse või muu projekti tehnilise lahenduse kohta hea ülevaate ning võimaldab seda uuesti lavale tuua. Paraku ei osanud me tiimiga selle vajadust ette näha ning seetõttu jäi tehnilise lahenduse taasloomine jooksvaks. Selle vajadust tundsin septembri, oktoobri ja novembri lisaetenduse näol, mida viisid ellu tiimiliikmed ilma minuta. Seega oli näiteks lava ehitamine, tehniline koordineerimine ja muu taoline tiimiliikmete jaoks keeruline, sest augusti proovi- ja etendusprotsessi ajal olin seda teinud üksinda, ilma teistele tiimiliikmetele tegevusi kirjeldamata. Siiski saime etendused ilusti korraldatud, tänapäeva kiire internetiühendus ja reageerimisvõime aitasid sellele kindlasti kaasa.

4. Refleksioon

Olen alati hinnanud praktilist kogemust õppevõimalusena ning sellest tulenevalt öelnud võimalikult paljudele projektidele „jah” isegi siis, kui parasjagu käsilolevate projektide töökoormus on juba piisav ning uue kohustuse lisamine võib töö- ja eraelu tasakaalu ebaühtlaseks lüüa.

Üheks oluliseks faktoriks antud projekti juures oli juba eelnevalt mainitud töötamine distantisilt. Projekti vastu võttes ei teadnud veel, et ma Erasmus+ programmis osaleda saan, seega ei osanud oodata, et nii suur osa projektist möödub distantisilt. Kokku olin 18 projektis veedetud kuust 11 välismaal, seega ligi 60% projekti elutsüklist. See tegi lisaks tiimidünaamika keerukusele raskeks ka oma töö väärtustamise. Et ei näinud oma töö tulemit, ei saanud ma aru, kelle jaoks või miks ma oma ülesandeid täidan ning sellest tulenevalt oli ülesannete täitmiseks raske motivatsiooni leida.

Projekti jooksul sai ilmsiks ka produtsendi rolli eriilmelisus. Töö jooksul ei olnud kindlat juhust, millest lähtuda, mis on täpselt produtsendi ülesanne ning mille jaoks oleks vaja kaasata ka mõni järgmine inimene. Eriti väikse tiimi puhul nagu meil, olid ülesanded väga erinevad, alustades rahastustaotluste kirjutamisest, lõpetades tiimi- ja trupisisese sünergia loomisega. Töötades hiljem ka suuremates kollektiivides olen mõistnud, et suurema eelarve (ja sellest tulenevalt ka palkamise võimekusest) tulemusena on võimalik tööülesandeid paremini eristada. Igal tiimiliikmel on sellises olukorras oma kindel valdkond, millega ta tegeleb ning nii-öelda halli ala ülesannete jagamisel on vähem. Rolli mängib minu arvates ka ürituse varasemate toimumiskordade arv ning korraldajate kogemus. Kui üritus on toimunud juba mitmeid aastaid, on lihtsam ette arvata, mis ülesandeid tekib ning seetõttu on ehk kergem neid ka eri inimestele jagada.

Tunnen, et juba eelnevalt mainitud „jah” ütlemine ei tule ilmsiks vaid uute projektide käsile võtmisel, vaid ka projekti toimumise ajal. Tahtest projekti võimalikult kvaliteetselt korraldada ning tiimiliikmeid aidata, võtsin enda ülesanneteks ehk kohustusi, mille jaoks reaalselt aega ja/või energiat ei jagunud. Sellest tulenevalt suurenes eelnevalt töös mainitud nõndanimetatud lainetav töökoormus, mis tulenes sellest, et ülesandeid täitsin nii viimasel hetkel, kui võimalik, sest varem ei jagunud selleks lihtsalt aega. Seepärast sai veedetud pikki magamata öid arvuti taga, täites ülesandeid, mida oleks võinud teha oluliselt varem. Tunnen, et selle pärast vähenes ehk ka minu usaldusväärsus, sest lükkasin kohustusi pidevalt edasi. Siinkohal mängib rolli ka eelnevalt korduvalt mainitud töötamine distantisilt, sest töö- ja eraelu ning tiimisisese rütmi leidmine oli keeruline.

Mainitu kõrval tundsin aga, kuidas meie tiimisisene koostöö ning omavaheline mõistmine arenes projekti täideviimise jooksul olulisel määral. Tundes oma tiimiliikmeid ning nende tööstiili paremini, oli lihtsam oletada, kui kaua läheb kellelgi aega, et info edastada ning seetõttu oskasin ka neilt seda õigeaegselt küsida. Mida rohkem projekt arenes, seda rohkem oskasin murekohti ette näha ning neid ka ennetada. Selle tõttu tunnen, et projekt oli minu jaoks äärmiselt väärtuslik õppekogemus. Ma polnud enne „Siinpool sood” kogemust juhtinud ühtegi projekti nõnda iseseisvalt, st olin osalenud erinevate tiimide töös väga konkreetse töörolli raames. Kuid olukorda, kus ise tiimiliikmeid leidma pean ning neile tööülesandeid delegeerida tuleb, mul varem ette tulnud ei olnud. „Siinpool sood” projekti raames mängis olulist rolli ka see, et liitusin tiimiga küll mitte päris alguses, kuid siiski ideetasandi faasis. Projektid, kus olin varem osalenud, olid toimumas juba mitmendat korda ning seetõttu kindlama struktuuri või plaaniga. Edaspidises töös olen näinud, kuidas „Siinpool sood” kogemus on aidanud mul erinevates projektides rahulikuma südamega osaleda - murekohad pole enam nii ootamatud ning seetõttu on need vähem stressirohked.

Tänu sellele arenes ka eelnevalt mainitud liigse koormuse võtmine ning ülesannete viimasel hetkel täitmine. Projekti arenedes usaldas inimesi tiimiliikmeid rohkem ning julgesin asju delegeerida. Sama toimus ka kaasprodutsendiga, kes andis rohkem asju oma õlgadelt ära, mistõttu paranes meie mõlema kurnatus, vaimne tervis ning sellest tulenevalt ka omavaheline koostöö. Nägin, et isegi, kui olen enda kanda võtnud teatud hetkes liiga suure koormana tunduva ülesande, siis sain sellega alati õigeaegselt ühele poole, eriti olukordades, mil toetusin oma tiimiliikmetele ning nautisin koos pusimise võlu.

Tunnen, et on oluline mainida ka minu esialgset ideelist ebakindlust projektis osalemisega seoses. Et tegu oli LGBT+ kogukonna juhitud ja sellele suunatud projektiga, tundsin, et just kogukonnast osa olemine on selles projektis osalemise üks eeldustest. Minu varasem professionaalne kogemus on vaid põgusalt puudutanud LGBT+ kogukonda ning seetõttu tundsin, et minu arvamus, nii professionaalne kui isiklik, pole ehk niivõrd oluline, kui sinna kuuluvate inimeste oma. Siiski kinnitas mulle kaasprodutsent, et kaasaski mu projekti just selle eesmärgiga, et saada nii-öelda välise inimese perspektiivi temaatikale, millega ta on tegelenud juba pikka aega ning ei oska ehk näha seda, kuidas keegi kõrvalt tema visiooni näeb. Sellegi poolest oli eriti projekti alguses mul raske oma arvamust avaldada ning seetõttu jäid mõned minu poolt ette nähtud murekohad mainimata, sest ei tahtnud või julgenud oma arvamust avaldada. Projekti jooksul see aga muutus ning selle lõpuks tundsin end ehk täisväärtusliku tiimiliikmena. Lavastusprotsessi jooksul tundsin, et minu rollil on protsessis oluline koht, sest teised tiimiliikmed olid varasemalt töötanud pigem produtsentide,

ja mitte näiteks inspitsiendina, mis tuli välja lava ehituse ja muude taoliste protsesside jooksul.

Lõppkokkuvõttes oli projekt minu jaoks väärtuslik nii selle emotsionaalse väärtuse kui ka professionaalse arengukoha mõistes. Tundsin, et lõime midagi väärtusliku ja vajaliku nii kväärkogukonna kui ka laiema publikumi jaoks. Ning loomulikult ka osalejate, nii etendajate kui ka tiimiliikmete jaoks. Tagasiside nii publiku kui tiimi poolt oli äärmiselt positiivne, mis tegi meele rõõmsaks ning olen tänulik, et mul oli võimalik antud projektis nii suurt rolli mängida.

Kokkuvõte

Käesoleva loov-praktilise lõputöö kirjaliku osa eesmärgiks oli analüüsida minu kui (tehnilise) produtsendi tööd *drag*-kultuuriprojekti „Siinpool sood” raames. Projekt toimus jaanuarist novembrini 2024. aastal ning oli osa Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 põhiprogrammist. Projekti jooksul toimus viis töötuba, kolm *drag show*'d, filmilinastus, ajalooloeng ning kogu programm kulmineerus Elina Masingu ning kaheksa osaleja ühiselt loodud lavastusega. Lavastus esietendus 15. augustil 2024 Genialistide klubis Tartus.

Projekti üks eesmärkidest oli tuua *drag* teatrilavale ning muuta seda, kuidas antud kunstivormi nähakse ja tõlgendatakse. Antud kirjatöös analüüsin *drag*'i olemust ning analüüsist selgub, et ehk on *drag* igasugune kunstivorm, kui me selle teatud konteksti asetame. *Drag* on kunst, mida minu arvates saab defineerida paremini mitte selle kaudu, mis see on, vaid küsimuse „mis funktsiooni see kannab?” kaudu. Kirjatöö esimeses osas andsingi nendest küsimustest tõugatuna ülevaate erinevate teoreetikute, näiteks Judith Butleri ja Jose Esteban Munozé tööde kaudu.

Minu ülesanded antud projekti raames olid väga eriilmelised, näiteks rahastustaotluste kirjutamine, eelarvestamine, logistika, tehniline tugi lavastusprotsessi jooksul ja palju muud. Mõistsin, et produtsenditööd ei saa defineerida lihtsa mõistega, sest antud roll on muutlik ning paidlik vastavalt vajadusele. Oma kirjatöö teises osas andsin ülevaate projektiloomest. Kolmanda osa analüüsi alla võtsin töötamise distantsilt, väiketiimis ning samuti rahastuse mõju antud projektile.

Projekti jooksul õppisin, et tiimiloomes on minu jaoks äärmiselt oluline ning tiimi sünergiat on kergem saavutada kohapeal olles, mitte distantsilt töötades. Nii on kergem näha oma panuse mõju nii tiimiliikmetele, projektile kui ka üldisele väljundile. Samuti õppisin, et kuigi vahel tundub, et olen enda kanda võtnud liigselt palju kohustusi, saan nende täitmisega hästi hakkama, eriti, kui toetun enda kõrval olevatele tiimiliikmetele. Olen tänulik, et sain antud projektis osaleda ning ootan huviga järgnevat professionaalset teekonda.

Kasutatud allikad

- Aadli, H. (2024, 16.09). Sädelust, bravuuri ja rohkem ruumi. Intervjuu lavastuse „Siinpool sood” drag-kunstnikega. *Müürileht*.
<https://www.muurileht.ee/sadelust-bravuuri-ja-rohkem-ruumi-intervjuu-lavastuse-siinpool-sood-drag-kunstnikega/>
- Alexander, V. (2018). Heteronomy in the arts field: State funding and British arts organizations. *The British Journal of Sociology*, 69(1), 23–43.
<https://doi.org/10.1111/1468-4446.12283>
- Ashton, D. (2022). Funding arts and culture: Everyday experiences and organisational portfolio precarity. *European Journal of Cultural Studies*, 26, 388–407.
<https://doi.org/10.1177/13675494221118386>
- Banks, M. (2010). Autonomy guaranteed? Cultural work and the „art–commerce relation”. *Journal for Cultural Research*, 14, 251–269.
<https://doi.org/10.1080/14797581003791487>
- Bjørn, P., Busboom, J., Duckert, M., Bødker, S., Shklovski, I., Hoggan, E., Dunn, K., Mu, Q., Barkhuus, L., & Boulus-Rødje, N. (2024). Achieving Symmetry in Synchronous Interaction in Hybrid Work is Impossible. *ACM Transactions on Computer-Human Interaction*, 31, 1 - 34. <https://doi.org/10.1145/3648617>
- Butler, J. (1990). *Gender trouble: Feminism and the subversion of identity*. New York: Routledge.
- De Clercq, D., & Belausteguigoitia, I. (2018). Reducing the harmful effect of work overload on creative behaviour: Buffering roles of energy-enhancing resources. *Individual Issues & Organizational Behavior eJournal*. <https://doi.org/10.1111/caim.12278>
- Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia. (s.a). *Identiteedikabaree: Drag Show vol 4*.
<https://eamt.ee/lavastused/identiteedikabaree-drag-show-vol-4/>
- Feder, T., & Katz-Gerro, T. (2012). Who benefits from public funding of the performing arts? Comparing the art provision and the hegemony–distinction approaches. *Poetics*, 40(4), 359–381. <https://doi.org/10.1016/j.poetic.2012.05.004>
- Halberstam, J. (2005). *In a Queer Time and Place: Transgender Bodies, Subcultural Lives*. New York: New York University Press.
- Knardal, P. (2020). Orchestrating institutional complexity and performance management in the performing arts. *Financial Accountability & Management*.
<https://doi.org/10.1111/faam.12223>

- Tartu 2024. (s.a.). *Kultuuripealinnast*. Tartu 2024. <https://tartu2024.ee/kultuuripealinnast/>
- Tartu 2024. (2025). *Tartu 2024. Ellujäämise lugu*. SA Tartu 2024. <https://tartu2024.ee/wp-content/uploads/2025/12/Tartu-2024.-Ellujaamise-lugu.pdf>
- Küngas, E. M. (2026). *Avaliku rahastuse ja etendusasutuste mõju vabakutselistele etenduskunstnike kunstilisele autonoomiale Kanuti Gildi SAALi ja Sõltumatu Tantsu Lava näitel* [Seminaritöö, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia].
- Loots, E. M. M. P. (2019). Strings attached to arts funding: Panel assessments of theater organizations through the lens of agency theory. *Journal of Arts Management, Law, and Society*, 49(4), 274–290. <https://doi.org/10.1080/10632921.2019.1617812>
- Lynn, G. & Kalay, F. (2016). The effect of vision and role clarity on team performance. *Pressacademia* 4(3):473–473. <https://doi.org/10.18092/ijeas.37033>
- Maslach, C., & Leiter, M. P. (2016). Understanding the burnout experience: Recent research and its implications for psychiatry. *World Psychiatry*, 15(2), 103–111. <https://doi.org/10.1002/wps.20311>
- Merkel, J. (2018). ‘Freelance isn’t free.’ Co-working as a critical urban practice to cope with informality in creative labour markets. *Urban Studies*, 56, 526–547. <https://doi.org/10.1177/0042098018782374>
- MTÜ Tartu LGBT+. (s.a.). *MTÜ Tartu LGBT+ põhikiri*. E-äriregister.
- Munoz, J. E. (1999). *Disidentifications. Queens of Color and the Performance Politics*.
- Parslow, J. (2020). *When the lights are shining on them: Drag performance and queer communities in London* [Doktoritöö, Royal Central School of Speech and Drama, Londoni Ülikool]. <https://repository.cssd.ac.uk/id/eprint/1524/>
- Produtsendi õppevihik. (s.a.). Nellis, G. (koost.). Vaba Lava.
- Staak, E. (2025). *Projekt ja drag-lavastus Siinpool sood* [Lõputöö, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia].
- Šimić, M., & Pap, A. (2020). *Insights into Classic Theatre Market Segments*. Naše gospodarstvo / Our economy, 66, 50 - 62. <https://doi.org/10.2478/ngoe-2020-0023>
- Wallas, G. (1926). *The art of thought*. London: Watts and Co. <https://archive.org/details/dli.ernet.527136/page/52/mode/2up>
- Waizenegger, L., McKenna, B., Cai, W., & Bendz, T. (2020). An affordance perspective of team collaboration and enforced working from home during COVID-19. *European Journal of Information Systems*, 29(4), 429–442. <https://doi.org/10.1080/0960085X.2020.1800417>
- Wang, B., Liu, Y., Qian, J., & Parker, S. K. (2021). Achieving effective remote working

during the COVID-19 pandemic: A work design perspective. *Applied Psychology*, 70(1), 16–59. <https://doi.org/10.1111/apps.12290>

Woronkiewicz, J., Noonan, D., & LeRoux, K. (2020). *Entrepreneurship among Nonprofit Arts Organizations: Substituting between Wage and Flexible Labor*. Public Administration Review. <https://doi.org/10.1111/puar.13110>

Lisa 1. Projekti visuaalid

Joonis 10. Väljavõte Siinpool sood Instagrami kontolt

Joonis 11. Lavastuse plakat. Graafiline disainer Mette Mari Kaljas

Joonis 12. Filmi „Queendom” välilinastuse plakat. Graafiline disainer Mette Mari Kaljas

APARAADITEHASE SUVINE VÄLIKINO QUEENDOM 25.07. KELL 22.30 @ APARAADITEHAS

TARTU

piletilevi

 APARAADITEHAS

Lisa 2. Fotomaterjal

Joonis 13. *Cocktail Auer Show. Foto autor Peroksiid*

Joonis 14. *Cocktail Auer Show. Foto autor Peroksiid*

Joonis 15. *Prooviprotsess laval. Foto autor Elisabeth Staak*

Joonis 16. *Prooviprotsess laval. Foto autor Elina Masing*

Joonis 17. „Siinpool sood” etendus Sakala keskuses. Foto autor Jürgen Joost

Joonis 18. „Siinpool sood” etendus Sakala keskuses. Foto autor Jürgen Joost

Lisa 3. Meediakajastus

Meediakajastuse ülevaate autor Elisabeth Staak, 2025.

Lavastus „Siinpool sood”, etendused 15.08, 12.09, 19.09 Genialistide klubi, Tartu;

- [Sädelust, bravuuri ja rohkem ruumi. Intervjuu lavastuse „Siinpool sood” drag-kunstnikega | Müürileht](#)
- [Galerii: Tartus esietendus drag-lavastus „Siinpool sood” | Teater | ERR](#)
- [Galerii: Siinpool sood andis väljamüüdud esietenduse | Vikervaade | Eesti LGBT+ kogukondade uudised](#)

10.10 Sakala keskus, Viljandi

- [Paariaastase vahega jõuavad drag-kunstnikud taas Viljandisse](#)
- [SUUR GALERII | Pilk drag-etenduse lava taha ja lavale](#)

2.02.2024 Cocktail Auer with House of Auer (FI), Klubi Gutenberg, Tartu

- [Tartu 2024 põhiprogrammi kuuluva drag-kultuuriprojekti Siinpool sood avab etendus Cocktail Auer | Vikervaade | Eesti LGBT+ kogukondade uudised](#)
- [Kultuuripealinna drag-projekti „Siinpool sood” avab House of Auer | Teater | ERR](#)
- [Tartusse tuleb Soome drag-kollektiiv, kes hindab Anne Veskit ja Getter Jaanit](#)
- [Kultuuripealinn toob Eestisse Soome drag-esinejad - Delfi](#)
- [Mis seob Soome drag-kunstnikke ja Eestit? Anne Veski!](#)
- [Näitus „Siinpool objektiivi” kujutab Tartu ööelu mitmekülsust | Vikervaade | Eesti LGBT+ kogukondade uudised](#)

19.05.2025 Drag Brunch, kohvik Kakk, Tartu „Siinpool sood” toob huviliste ette Tartu esimese drag brunch'i | Teater | ERR

- [Galerii: Supilinnas toimus Tartu esimene drag brunch | Teater | ERR](#)
- [GALERII | Tartu esimene Drag Brunch tõi kokku värvikad kodumaised drag-esinejad](#)

12.07.2025 Meet the Performers: Variety Show, Klubi Gutenberg, Tartu

- [Siinpool Sood kutsub Tartus kohtingule drag-esinejatega | Kiss FM](#)
- [Avatud kultuuriplatvormi sündmuste hooaja avab teistmoodi drag show](#)
- [Siinpool Sood kutsub kohtingule drag-esinejatega | Vikervaade | Eesti LGBT+ kogukondade uudised](#)

18.07.2025 Helgi Saldo ajalooloeng: dräagist sugusantideni ehk Eesti mängleva soolisuse ajalugu

- [Siinpool sood publikuprogrammi raames toimub loeng Eesti dragi ajaloost](#)
- [Tasuta | Apraaditehase Armastuse saalis toimub Eesti drag-ikooni Helgi Saldo loeng Eesti drag'i ajaloost | Kiss FM](#)

25.07.2024 Apraaditehase suvine välikino „Queendom” [Apraaditehase välikinos linastub dokfilm vene drag-kunstnikust | Film | ERR](#)

- [Taskupargis linastub dokumentaalfilm „Queendom”](#)

Fotograaf Peroksiidi näitus „Siinpool objektiivi”, fotod Siinpool sood esinejatest sündmusel Cocktail Auer with House of Auer

[Näitus „Siinpool objektiivi” kujutab Tartu ööelu mitmekülsust | Vikervaade | Eesti LGBT+ kogukondade uudised](#)

Lisa 4. Sündmuste ajakava

Ülevaatliku tabeli autor Elisabeth Staak, 2025.

AEG (2024)	SÜNDMUS	KIRJELDUS
2. veebruar	Cocktail Auer koos House of Aueriga	<i>Drag show</i> Klubi Gutenbegis Soome <i>drag</i> -trupi House of Auer sündmustesarja formaadis, kus esines lisaks neile kaheksa projektis osale
3.–4. veebruar	House of Aueri loomingulise protsessi ja karakteriloometöötuba	Hinnatud Soome <i>drag</i> -kollektiiv House of Auer rääkis oma kogemuslugusid, arutati loomingulist ja kunstilist protsessi, etteastete planeerimist, õhtujuhtimist, jagati muid näpunäiteid
2. märts	Eke Allikvere helitehnoloogia töötuba	Produtsent ja muusik Eke Allikvere õpetas helitöötlusprogrammide kasutamist, kodustuudio põhitõdesid
3. märts	Delfi Oraakli parukate stiliseerimise töötuba	Ühine ruum parukate stiliseerimiseks, kus esinejaid said vastastikuse õppe meetodil vahetada kogemuslikke teadmisi ja näpunäiteid
7.–8. aprill	Karl Joonas Alamaa ja Lisette Sivardi kostüümidisaini töötuba	Individuaalsetele nõustamistele järgnenud töötuba, kus esinejad töötasid lavastuse kostüümide ja rekvisiitide kallal,
18. mai	Sander Põllu valgustehnika töötuba	Avatud töötuba, suunatud spetsiaalselt artistidele, valgustehnoloogia paremaks mõistmiseks etteastete ja etenduste lavastamisel
19. mai	Drag Brunch	Kohvikus Käck toimus Tartus esmakordselt ülemaailmselt populaarses <i>drag</i> -sündmuse formaadis
20. juuni	Homofoonia karaoke	Koostöö Tartu LGBTQ+ populaarse sündmustesarjaga
12. juuli	Variety Show: Meet the Performers	Esinejate tutvustamine uute külgete alt, läbi nende oskuste, hobide, ametite, uudsete <i>performance</i> -formaatide
18. juuli	Helgi Saldo Eesti <i>drag</i> -ajaloo loeng	Eesti <i>drag</i> 'i suurkuju Helgi Saldo tutvustas Eesti <i>drag</i> 'i ajalugu läbi esmakordselt koondatud materjalide. Materjalide põhjal anti välja ka <i>zine</i> koostöös kunstniku Maria Izabella Lehtsaarega.
25. juuli	Aparaaditehase välükino: dokumentaalfilm „Queendom”	Välilinastus koostöös Elektriteatriga Ukraina kvääraktivist Jenna Marvinist.
15. august, 12., 19. september	„Siinpool sood” etendus Tartus	Genialistide Klubis
10. oktoober	„Siinpool sood” etendus Viljandis	Sakala Keskuses
28. november	„Siinpool sood” lisaetendus Tartus	Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 erisoovil toimunud lisaetendus Genialistide klubis

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Eva Maris Küngas,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose,

„Drag-kultuuriprojekti „Siinpool sood” elluviimine Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 raames”,

mille juhendaja on Ele Viskus, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Eva Maris Küngas

18.05.2026